

Opgave 3 Politieke besluitvorming: Einde aan het gedoogbeleid?

Bij deze opgave horen de teksten 8 tot en met 11 uit het bronnenboekje.

Inleiding

In Nederland is het bezit en het vervaardigen van hasj en wiet weliswaar strafbaar, maar in de praktijk wordt het in bezit hebben van deze drugs in kleine hoeveelheden niet vervolgd. De gedoogde verkoop van marihuana is voorbehouden aan coffeeshops die daarvoor een vergunning hebben. De teelt valt echter buiten het gedoogbeleid en is wél strafbaar.

Het gedoogbeleid (tekst 8) voor coffeeshops staat onder druk. Steeds meer gemeenten willen een verbod vanwege de overlast en het kabinet wil coffeeshops binnen een bepaalde afstand van scholen sluiten. Ook in Eindhoven laaide de discussie rondom coffeeshops op (tekst 9).

Een parlementaire meerderheid spreekt zich in oktober 2008 uit, van het gedoogbeleid af te willen. Een aantal politieke partijen wil het gebruik van softdrugs juist liever legaliseren (tekst 10).

Een herijking van het gedoogbeleid heeft ook internationale gevolgen (tekst 11).

Lees tekst 8.

Bij de handel en verkoop van softdrugs in Nederland zijn verschillende actoren met tegengestelde belangen betrokken. De overheid heeft de taak om een aantal zaken die van algemeen belang geacht worden, te behartigen.

- 2p **25** Noem twee hoofdtaken van de overheid die te herkennen zijn in tekst 8 en illustreer deze hoofdtaken met behulp van een citaat.

Het bezitten van kleine hoeveelheden hasj en wiet en de verkoop ervan door coffeeshops wordt door het Openbaar Ministerie gedoogd. Dat een strafrechtelijk feit niet vervolgd wordt, komt voort uit de toepassing van een beginsel uit het strafprocesrecht.

- 2p **26** Welk beginsel uit het strafprocesrecht wordt bedoeld? Geef een omschrijving van dit beginsel en leg aan de hand van tekst 8 uit waarom dit beginsel hier wordt toegepast.

Lees tekst 9.

Het politieke besluitvormingsproces kan worden beschreven volgens het politieke systeemmodel. In de gemeente Eindhoven staat de behandeling van de aanvraag voor (verlenging van) een vergunning voor coffeshop High Times ter discussie. Het bewonerscomité verzet zich hiertegen.

- 2p **27** In welke fase van het systeemmodel bevindt zich het besluitvormingsproces over de vergunning in tekst 9? Leg je antwoord uit aan de hand van de tekst.

- Het bewonerscomité van de Bloemenbuurt-Zuid in Eindhoven probeert de coffeeshop High Times weg te krijgen. Je kunt het bewonerscomité zien als pressiegroep. Stel dat een aantal bewoners zich afvraagt of ze beter invloed uit kunnen oefenen via deze pressiegroep of via een (bestaande) lokale politieke partij.
- 2p **28** Wat pleit voor het uitoefenen van invloed via een pressiegroep en wat pleit ervoor dit via een politieke partij te doen?
Betrek in je antwoord twee algemene verschillen tussen een politieke partij en een pressiegroep.

Lees tekst 10.

Zie de regels 1 tot en met 7.

- De politieke partijen die tegen het huidige gedoogbeleid zijn, behoren tot verschillende politieke stromingen.
- 3p **29** Tot welke politieke stromingen behoren CDA, VVD, ChristenUnie, SGP en SP? Neem deze partijen over op je antwoordblad en zet achter elke politieke partij de verwante stroming.

Zie de regels 8 tot en met 29 en de regels 35 tot en met 41 van tekst 10.

- Je kunt politieke partijen ook indelen met behulp van de begrippentegenstelling progressief en conservatief. Soms doen zich binnen één en dezelfde partij progressieve én conservatieve standpunten voor, soms zelfs over dezelfde kwestie, zoals bij de VVD in tekst 10.
- 4p **30** Formuleer een progressief standpunt binnen de VVD met betrekking tot het drugsbeleid. Geef daarbij aan op welke waarde(n) dit standpunt gebaseerd is. Formuleer een conservatief standpunt binnen de VVD met betrekking tot het drugsbeleid. Geef daarbij aan op welke waarde(n) dit standpunt gebaseerd is.

Zie de regels 22 tot en met 29 van tekst 10.

- De VVD vervult, zoals iedere politieke partij, een aantal functies in het besluitvormingsproces. Te onderscheiden zijn bijvoorbeeld de articulatiefunctie, de aggregatiefunctie en de selectiefunctie.
In de bovengenoemde regels van tekst 10 is één van deze drie functies te herkennen.
- 2p **31** Leg met behulp van de tekst uit welke functie in de regels 22 tot en met 29 te herkennen is.

Zie de regels 8 tot en met 14 en de regels 30 tot en met 35 van tekst 10.

- Vanwege de koerswijziging van de VVD, is geen parlementaire meerderheid meer te vinden voor het schrappen van het verbod op softdrugs uit de strafwet. Volgens een beginsel van de rechtsstaat is het van belang dat iets wel of niet verboden is bij wet.
- 1p **32** Geef de naam van dit beginsel en leg de betekenis ervan voor de rechtstaat uit.

Zie de regels 42 tot en met 51 van tekst 10.

Nederland wordt geregeerd door kabinetten die bestaan uit een coalitie van meerdere partijen. Zo'n coalitie sluit vrijwel altijd een regeerakkoord.

- 2p **33** Leg uit welk verband er bestaat tussen ons kiesstelsel en de noodzaak tot het vormen van coalitiekabinetten.

Noem hierbij de rol van het sluiten van een regeerakkoord.

De PvdA besloot om haar standpunt met betrekking tot het legaliseren van softdrugs los te laten.

- 1p **34** Welke politieke reden kan een politieke partij bij het sluiten van een regeerakkoord hebben om haar standpunt met betrekking tot een onderwerp los te laten?

Zie de regels 56 tot en met 89 van tekst 10.

Of het maatschappelijke probleem op de politieke agenda komt, hangt af van een aantal factoren, bijvoorbeeld van het antwoord op de vraag of:

- het probleem oplosbaar wordt geacht;
- er voldoende ruimte is op de politieke agenda;
- eisen langs de zogeheten poortwachters komen.

- 4p **35** Welke twee andere factoren zijn te herkennen in de tekst? Licht deze factoren toe met een verwijzing naar de tekst of met een citaat.

Lees tekst 11.

De samenwerking tussen de EU-landen heeft op het ene beleidsterrein een supranationaal karakter en op het andere beleidsterrein een intergouvernamenteel karakter.

- 2p **36** Heeft het (huidige) drugsbeleid binnen de EU een supranationaal of een intergouvernamenteel karakter?

Leg het gekozen begrip uit en motiveer je keuze.

Opgave 3 Politieke besluitvorming: Einde aan het gedoogbeleid?

tekst 8

Coffeeshops

Scheiding van de markt

Coffeeshops worden toegelaten om zo een scheiding van de markt na te streven. Dit moet voorkomen dat

5 cannabisgebruikers in aanraking komen met de gevaarlijkere harddrugs; en moet daarmee de lichamelijke en psychische risico's en schade voor de gebruiker beperken. En het moet

10 cannabisgebruikers afschermen van het criminele circuit van handel in harddrugs. Dit beleid lijkt te werken, want Nederland telt relatief minder harddrugsgebruikers dan andere

15 Europese landen.

Gemeentelijk beleid

Gemeenten kunnen zelf bepalen hoeveel coffeeshops ze binnen hun grenzen toelaten. Ook kunnen ze aanvullende eisen stellen aan coffeeshops om overlast voor de omgeving te voorkomen. Als een coffeeshop de regels overtreedt, worden eigenaars en exploitanten bestuurlijk (bijvoorbeeld door sluiting van de coffeeshop) en/of strafrechtelijk aangepakt.

20

25

naar: de site van het ministerie van Justitie: www.justitie.nl

tekst 9

Buurt wil coffeeshop weg hebben

EINDHOVEN - Buurtbewoners willen coffeeshop High Times aan de Roostenlaan in Eindhoven weg hebben. Ze hebben bij de gemeente

5 **36 bezwaarschriften ingediend tegen de aanvraag van de zaak voor een verlenging van de vergunning.** Het bewonerscomité van de Bloemenbuurt-Zuid in stadsdeel

10 Stratum heeft de afgelopen maand een actie op touw gezet. Ze vinden dat de coffeeshop voor parkeeroverlast zorgt. Bovendien ligt de coffeeshop volgens hen te dicht bij basisschool De Talisman. De school heeft ook bezwaar

15 gemaakt.

High Times is nu gevraagd zich te verweren. Eigenaar Dick van Haaren zegt zich niet al te veel zorgen te maken. "Wij zitten hier al 24 jaar en nog nooit heeft dit gespeeld. Nu ineens is het een probleem? Wij hebben ook prima contact met mensen om ons heen."

20

Volgens Van Haaren is sprake van 'een geregisseerde actie'. "Ze hebben gewoon lopen leuren met die formulieren. Wij hebben er zelf alles aan gedaan de parkeeroverlast te beperken."

25

30

naar: Eindhovens Dagblad, 1 oktober 2008

tekst 10

Ook in Kamer is enthousiasme voor gedogen softdrugs bekoeld

DEN HAAG - Gedogen van softdrugs is uit de gratie. Een flinke parlementaire meerderheid wil af van het ooit zo bejubelde gedoogbeleid. Met CDA, 5 VVD, PVV, ChristenUnie, SGP en Rita Verdonk komt het nee-kamp al op rond de tachtig zetels en de PvdA 'worstelt'.

De belangrijkste verschuiving in de discussie komt van de VVD. In 2005 10 nog ondertekende de partij een convenant met D66 en de PvdA waarin werd aangedrongen op een proef met legalisering van de productie van softdrugs.

15 Nu zegt fractiewoordvoerder van de VVD Fred Teeven: "Dat convenant is voltooid verleden tijd. Einde oefening. Wij willen dat niet. Daarvoor zouden 20 allerlei internationale verdragen moeten worden opgezegd. Dat gaat, als het aan ons ligt, niet gebeuren."

Teeven wilde zondagavond nog niet zeggen of hij voorstander is van een 25 totaal verbod op softdrugs. "Daarover hebben wij nog een interne discussie te voeren. We moeten de voors en tegens van verschillende opvattingen nog tegen elkaar afwegen en komen tot een goede oplossing."

30 Bij een groot Kamerdebat over drugs bleek begin dit jaar al dat partijen als D66, GroenLinks en SP inmiddels tamelijk alleen staan in hun enthousiasme voor verdergaande legalisering van 35 het huidige softdrugsbeleid. De VVD hield zich toen nog op de vlakte. Inmiddels lijkt Teeven het met zijn wat striktere 'law and order'-benadering gewonnen te hebben van de VVD- 40 vleugel die van huis uit meer de nadruk legt op individuele vrijheden.

In datzelfde debat kreeg vooral de PvdA het zwaar te verduren. Deze regeringspartij sprak begin vorig jaar in 45 het regeerakkoord met coalitiegenoot CDA af om vier jaar lang niets aan het softdrugsbeleid te veranderen. Dit werd gezien als verraad aan het lang-gekoesterde ideaal om de hennep teelt juist eindelijk te legaliseren. Na de 50 'voorkant', de verkoop van cannabis via coffeeshops, zou ook de 'achterkant', de hennepkweek ter bevoorrading van diezelfde coffeeshops, legaal moeten 55 worden.

Op lokaal niveau klinkt de roep om de verkoop via coffeeshops in te perken veelvuldig, luid en duidelijk. "Softdrugs zijn gewoon te ruim voorhanden. In 60 sommige wijken kom je makkelijker aan drugs dan aan brood", zegt de Rotterdamse PvdA-wethouder Dominic Schrijer. "Uit een onderzoek in de deelgemeente Charlois bleek een paar 65 jaar terug dat nota bene **een kwart** van de onderzochte jongeren iedere dag blowde. **Iedere** dag! We moeten weer durven zeggen dat dat niet normaal is."

"Bovendien is dat spul veel te sterk. 70 Juist kinderen in zwakkere wijken kunnen daar niet mee omgaan. Die komen nergens meer toe. Gevolg: schooluitval, werkloosheid. Het is een enorm probleem."

75 Schrijer sluit zich aan bij de oproep van CDA-burgemeester Gerd Leers van Maastricht om een topontmoeting te organiseren van bestuurders die problemen hebben met het Haagse (gebrek aan) beleid. Leers deed zijn 80 oproep nadat Bergen op Zoom en Roosendaal vorige week bekend

85 maakten alle coffeeshops in hun gemeente te gaan sluiten. Het drugs-toerisme uit België en Frankrijk en de overlast en criminaliteit waren hun boven het hoofd gegroeid. Dat incident lijkt slechts een zoveelste irritatie uit een lange reeks. Al langer

90 groeit het politieke ongemak over de steeds harder wordende criminaliteit en de miljardenomzetten die de 'intensieve hennepsteelt' met zich meebrengt. Ook botst het gedoogbeleid steeds nadrukkelijker met de roep om een optredende overheid die heldere regels stelt.

naar: de Volkskrant, 27 oktober 2008

tekst 11

In het artikel 'Herijking gedoogbeleid nodig' bepleit Fijnaut, hoogleraar strafrecht aan de Universiteit van Tilburg, een grondige herziening van het coffeeshopbeleid.

5 "Er is geen gouden sleutel voor de oplossing van de drugsproblematiek in de grensregio", meent Fijnaut. Hij pleit voor een samenhangend drugsbeleid,

10 zowel nationaal als internationaal. Volgens het Verdrag van Schengen mag een land niet eenzijdig wetten veranderen of andere drastische

15 maatregelen nemen die ook in het buitenland worden gevoeld. Daarvoor is internationaal overleg nodig, want in zekere zin profiteren de buurlanden ook van het coffeeshopbeleid in Nederland. Daardoor is de illegale

20 handel in eigen land minder groot. Fijnaut: "Ik heb wel eens tegen de Belgische senaat gezegd: jullie roepen wel dat die Nederlandse coffeeshops dicht moeten, maar bedenk wel dat

25 een deel van de handel en de ellende dan naar jullie toe komt."

naar: de Volkskrant, 14 november 2008